

Aanbevelingen voor de berichtgeving over allochtonen

Deze Aanbevelingen zijn in 1994 door de AVBB in samenwerking met het Centrum voor Racismebestrijding op papier gezet na uitgebreid media-onderzoek. De Aanbevelingen hebben niet het karakter van formeel deontologische normen, wat niet belet dat de Raad voor Deontologie van de AVBB ze desgevallend wel in zijn beoordelingen betreft.
-----

1. VERMELD NATIONALITEIT, GEBOORTELAND, ETNISCHE AFKOMST, HUIDSKLEUR, RELIGIE OF CULTUUR ALLEEN ALS DEZE INFORMATIE RELEVANT IS VOOR HET BERICHT

Een mogelijke test om de relevantie van de informatie na te gaan, bestaat er in de betreffende eigenschappen te vervangen door 'tegenhangers', of nog door kenmerken die verband houden met autochtonen. Meer in het algemeen zou men volgende twee zaken tegen elkaar kunnen afwegen: de schade voor het bericht wanneer de informatie niet gegeven wordt, en de schade voor de betrokkenen wanneer de informatie wel wordt vermeld.

2. VERMIJD ONVERANTWOORDE VERALGEMENINGEN EN POLARIZERINGEN

2.1 Veralgemeningen

Aanbevolen wordt de berichtgeving over allochtonen waar dat relevant is te nuanceren. Een mogelijkheid daartoe is de vermelding dat wat op zeker ogenblik in algemene termen wordt gesteld, niet noodzakelijk voor alle allochtonen geldt. Of de vermelding dat zeker niet alle allochtonen het eens zijn met dit of dat standpunt.

2.2 Polarizingen (wij-zij perspectief)

Aanbevolen wordt dergelijke polarizingen zoveel mogelijk te vermijden. Eerder dan een overdreven beklemtoning van de verschillen, dringt zich meer aandacht op voor de gelijkenissen tussen mensen.

3. VERMIJD NODELOOS PROBLEMATIZEREN EN DRAMATIZEREN

3.1 Aanbevolen wordt allochtonen vaker in 'gewone' situaties aan bod te laten komen in de media, zodat ze meer als 'gewone' burgers in de samenleving worden aangezien.

3.2 Daarnaast wordt aanbevolen dat migranten meer op een positieve manier in de media aan bod worden gebracht. Een mogelijkheid daartoe is het geven van meer duiding en achtergrondinformatie, die toelaten het weergegeven nieuws adequaat te begrijpen. Nieuwsitems moeten niet alleen een antwoord formuleren op wie-, wat-en waar-vragen, maar zoveel mogelijk ook op vragen over het hoe en waarom.

4. ZORGVULDIGHEID, WEDERWOORD EN RECHTZETTINGEN

4.1 Aanbevolen wordt de grootst mogelijke zorgvuldigheid aan de dag te leggen in de berichtgeving over allochtonen.

Met de basisterminologie, schrijfwijze van allochtone namen, cijfermateriaal en bronnen moet zorgvuldig worden omgesprongen.

4.2 Voor wat lezersbrieven betreft, wordt aanbevolen om lezersbrieven die allochtonen betreffen, systematisch vooraf voor te leggen aan een redactielid dat met het onderwerp vertrouwd is.

5. EXTREEM-RECHTS EN RACISME KRITISCH INKADEREN

Aanbevolen wordt duidelijk te maken van wie de betreffende uitspraken of standpunten afkomstig zijn en in welk verband ze dienen geplaatst. Waakzaamheid is ook hier geboden voor het stelselmatige desinformerende vanwege extreem-rechtse groeperingen. Een stapje verder is racistische uitspraken aan te vullen met tegengestelde opvattingen. Lezersbrieven met racistische inhoud kunnen ook niet zonder meer gepubliceerd worden.

6. EEN BERICHT IS NIET AF ALS HET GESCHREVEN IS

Aanbevolen wordt de definitieve vormgeving van elk bericht, en met name de keuze van titels en beeldmateriaal, zo goed mogelijk op te volgen.

Een 'asielzoeker' is nog geen 'illegaal'

Geactualiseerde verklarende woordenlijst in verband met allochtonen

-----
*Uit de AVBB-aanbevelingen van 1994
met dank aan het Centrum voor Racismebestrijding voor de actualisering*

Allochtoon

Neologisme, tegengesteld aan 'autochtoon' of oorspronkelijke bewoner. Term die opgeld maakt en die neutraler is dan het woord 'migrant'. Drukt uit dat de persoon, zijn ouders of grootouders uit een ander land afkomstig zijn.

Het merendeel van de allochtonen hebben een permanent verblijfsstatuut.

Asielzoeker

Persoon die een beroep heeft gedaan op de asielprocedure.

Buitenlander

Zie vreemdeling (kan ook voor toeristen gebruikt worden).

Clandestien

Persoon die hier verblijft zonder papieren en die zich niet wil kenbaar maken bij de overheid.

Eerste, tweede, derde generatie

Wijst op de opeenvolgende generaties van migranten aanwezig in België. De eerste generatie omvat de mensen die op een volwassen leeftijd naar België uitweken, de tweede hun kinderen aan. De derde generatie zijn hun kleinkinderen die door wijziging van de nationaliteitswijziging in principe automatisch Belg worden. Voor de tweede generatie is de nationaliteitswetgeving versoepeld.

Economische vluchteling

Persoon die zijn land ontvlucht om economische redenen en die zijn toekomst wil uitbouwen in een ander land. Sinds '74 is er in België een migratiestop voor arbeidsmigranten, zodat veel nieuwe arbeidsmigranten de facto economische vluchtelingen zijn.

Etnische minderheden

Bruikbaar voor de omschrijving van een groep allochtonen uit één land van herkomst, en die zich dikwijls in het gastland in een maatschappelijke achterstandssituatie bevinden. Enerzijds betreft het inwoners die kwantitatief minder in aantal zijn dan de meerderheidsgroep in het betreffende land; anderzijds behoren deze mensen tot een etnische groep waarvan de kenmerken nogal kunnen variëren: een ander land van oorsprong, een andere moedertaal, een andere godsdienst of religie, mogelijk andere lichamelijke kenmerken, andere waarden, normen en opvattingen, enzovoort. Niet te gebruiken voor individuen: 'lid van een etnische minderheidsgroep' is minder juist; veel mensen voelen zich geen 'lid'. Termen als 'etnische jongeren', 'etnische ondernemers' of 'etnische personen' hebben geen zin: ieder mens is etnisch.

Gastarbeider

Aanduiding voor laag- of gewoon geschoolde mensen die meestal in het kader van bilaterale akkoorden immigreren met het oog op een betere tewerkstelling en een hoger inkomen in het gastland. De term is ontstaan in de tijd dat uitgegaan werd van de tijdelijke aanwezigheid van migranten, maar is nu in onbruik geraakt.

Geregulariseerde asielzoeker

Iemand die asiel vroeg, maar om andere dan asielredenen toch gemachtigd werd om in België te verblijven (omwille van lange procedure, ziekte, humanitaire redenen...). Niet te verwarren met een erkend vluchteling (zie verder). Zie ook regularisant.

Geregulariseerde illegaal

Iemand die een positieve beslissing heeft gekregen op de vraag om zijn onregelmatig verblijfsstatuut regelmatig te maken, zonder dat hij daarom België moest verlaten. Zie ook regularisant.

Illegaal

Vreemdeling die op een niet-legale wijze in een land verblijft, zonder over de nodige verblijfsdocumenten te beschikken (zie clandestien).

Illegale vluchteling

Persoon die asiel heeft aangevraagd maar niet erkend is als vluchteling en niettemin in ons verblijft ondanks een uitwijzingsbevel.

Kandidaat vluchteling (idem kandidaat asielzoeker)

Persoon die zijn land ontvlucht en wiens asielaanvraag ontvankelijk is verklaard in afwachting van een uitspraak ten gronde. Het statuut van vluchteling is gebaseerd op de Conventie van Genève, die vijf redenen voorziet om als vluchteling erkend te worden, te weten vervolging op basis van ras, van godsdienst, van nationaliteit, van politieke overtuiging of van de sociale groep waartoe men behoort. Meestal wordt de term 'politieke vluchteling' gehanteerd, hoewel dit slechts één van de vijf gronden is om erkend te worden als vluchteling.

Mensen zonder papieren (sans papiers, documentlozen)

Grote verzamelnaam voor letterlijk mensen die zonder enige geldige verblijfsdocumenten in het land verblijven. Hieronder vallen dus de illegale vluchtelingen, maar ook bij voorbeeld de buitenlandse studenten wier tijdelijke verblijfsvergunning verloopt. Hieruit afgeleid is de term 'kandidaat voor papieren'.

Migrant

Iemand die vanuit een ander land geëmigreerd is om in een nieuw land langdurig of definitief te verblijven en te werken. In België is de term verengd tot alloctonen van niet-Europese afkomst, meer in het bijzonder mensen van Turkse en Marokkaanse afkomst, die in het kader van gastarbeid naar België zijn gekomen en waarbij zich vaak een problematiek van maatschappelijke achterstelling of discriminatie voordoet.

Moslim

Aanhanger van de islam. Gebruik liever niet 'islamiet' wat volgens veel moslims een onjuiste afleiding is van islam.

Nieuwkomer

Nieuwe migrant die zich in het kader van een bestaande procedure (vluchteling, gezinshereniging,..) bij de overheid aanmeldt voor inschrijving.

Politiek vluchteling

Zie kandidaat vluchteling

Regularisant

Iemand die een vraag tot regularisatie heeft ingediend en wacht op een antwoord.

Uitgeprocedeerde (asielzoeker)

Persoon die op het einde van de asielprocedure niet het statuut van vluchteling heeft gekregen en die alle beroepsmogelijkheden heeft uitgeput. Is een positieve benaming voor illegale vluchteling. Opgelet, deze verschilt van 'afgewezen asielzoeker', die in een bepaalde fase van de asielprocedure een negatief bericht heeft gekregen, maar die daarom nog niet uitgeprocedeerd is (en dus nog beroepsmogelijkheden heeft).

Vluchteling (= erkend vluchteling)

Asielzoeker die de hele asielprocedure heeft doorlopen en wiens aanvraag gegrond is verklaard. Het statuut dat hem verleend wordt door de Conventie van Genève over de Vluchtelingen, biedt hem bescherming door het land waar zijn asielaanvraag is goedgekeurd.

Vreemdeling

Juridische term voor een persoon die niet de Belgische nationaliteit heeft en die, naargelang het statuut, kan ingeschreven zijn in een bevolkings-of vreemdelingenregister. Niet wenselijk als ermee verwezen wordt naar allochtonen in het algemeen, omdat de aanduiding 'vreemdheid' benadrukt.